

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo odbrane/obrane

Босна и Херцеговина
Министарство одбране

P O L I T I K A

**ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE
U MINISTARSTVU ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE I
ORUŽANIM SNAGAMA BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, oktobar 2014. godine

S A D R Ž A J :

I	OPĆE ODREDBE	3
1.	Svrha.....	3
2.	Cilj	3
3.	Primjenjivost	4
4.	Reference.....	4
II	CILJEVI MINISTARSTVA ODBRANE I ORUŽANIH SNAGA BiH U OBLASTI ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE	5
III	PRINCIPI U OBLASTI ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE U MO I OS BiH	6
(1)	Princip obaveznosti	6
(2)	Princip jedinstva napora (djelovanja)	6
(3)	Princip poštivanja zakonitosti	6
(4)	Princip poštivanja naučnih metoda rada	7
(5)	Princip ravnopravnosti	7
(6)	Princip transparentnosti.....	7
(7)	Princip povjerljivosti i tajnosti.....	7
(8)	Princip materijalne podrške	7
IV	METODE ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE U MO I OS BiH	7
V	NADZOR, NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI.....	8
1.	Nadzor nad implementacijom Politike.....	8
2.	Odgovornosti struktura odbrane	8
VI	ZAVRŠNE ODREDBE	8
1.	Ažuriranje Politike	8
2.	Stupanje na snagu	8

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02 i 102/09), člana 13. stav 1. tačke o) i z) i člana 15. tačka a) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05), d o n o s i m

P O L I T I K U

ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE U MINISTARSTVU ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE I ORUŽANIM SNAGAMA BOSNE I HERCEGOVINE

I OPĆE ODREDBE

Zaštita mentalnog zdravlja i psiho-socijalna asistencija u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MO i OS BiH) obuhvata niz međusobno usaglašenih i koordiniranih mjera, radnji i postupaka koje preduzimaju MO i OS BiH, u saradnji sa civilnim organima i institucijama u oblasti zdravstvene zaštite i specijaliziranim ustanovama, bolnicama i centrima za mentalno zdravlje (u daljnjem tekstu: **zdravstvene ustanove**), radi zaštite mentalnog zdravlja zaposlenih u MO i OS BiH, odnosno psiho-socijalne asistencije onih zaposlenika MO i OS BiH kod kojih se, relevantnim naučnim i stručnim metodama (u daljnjem tekstu: **metodama**), utvrde problemi u ovoj oblasti.

1. Svrha

Svrha Politike zaštite mentalnog zdravlja i psiho-socijalne asistencije u MO i OS BiH (u daljnjem tekstu: **Politika**) je stvaranje pretpostavki za sistemsko uređenje oblasti zaštite mentalnog zdravlja i psiho-socijalne asistencije (u daljnjem tekstu: **MZ i PSA**) u MO i OS BiH.

2. Cilj

Izgradnja kapaciteta u oblasti zaštite MZ i PSA u MO i OS BiH ima za cilj da osigura osnovne oblike zaštite mentalnog zdravlja i adekvatnu sistemsku psiho-socijalnu asistenciju pripadnicima MO i OS BiH.

U tom smislu, cilj Politike je stvaranje pretpostavki za:

- a) sistemsko uređenje oblasti zaštite MZ i PSA u MO i OS BiH,
- b) definiranje preventivnih mjera zaštite MZ i PSA,
- c) definiranje pitanja izgradnje i unaprjeđenja kapaciteta u oblasti zaštite MZ i PSA u MO i OS BiH,
- d) definiranje zadataka MO i OS BiH u oblasti zaštite MZ i PSA,
- e) unaprjeđenje cjelokupnog sistema upravljanja ljudskim resursima,
- f) unaprjeđenje cjelokupnog sistema pripreme pojedinaca i jedinica OS BiH za operacije kolektivne sigurnosti i misije podrške miru i za slične teže zadatke sa povećanim rizikom,

- g) unaprjeđenje psiho-socijalne asistencije lica u tranziciji,
- h) edukaciju, stručnu pomoć i savjetovanje pripadnika OS BiH iz oblasti zaštite MZ i PSA,
- i) definiranje mjera i aktivnosti saradnje MO i OS BiH sa zdravstvenim ustanovama i
- j) definiranje pitanja nadzora, nadležnosti i odgovornosti u oblasti zaštite MZ i PSA u MO i OS BiH.

3. Primjenjivost

Politika zaštite MZ i PSA primjenjuje se na sve pripadnike MO i OS BiH.

4. Reference

Referentni normativni i drugi propisi kojima se uređuju pitanja od značaja za oblast upravljanja ljudskim resursima i oblast zaštite mentalnog zdravlja su:

- a) Zakon o odbrani BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05),
- b) Zakon o službi u OS BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10),
- c) Zakon o učešću pripadnika OS BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu („Službeni glasnik BiH”, broj: 14/05),
- d) Zakon o državnoj službi u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 35/03, 04/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 02/06, 32/07, 43/09, 8/10 i 40/12),
- e) Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 26/04, 07/05, 48/05 i 60/10),
- f) Zakon o zdravstvenoj zaštiti F BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/10),
- g) Zakon o zdravstvenoj zaštiti Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj: 106/09),
- h) Zakon o zdravstvenoj zaštiti u Brčko Distriktu BiH („Službeni glasnik Brčko Distrikta“, broj: 01-02-462/11 od 12.10.2011.), Zakon o izmjenama Zakona o zdravstvenoj zaštiti u Brčko Distriktu BiH (broj: 01-02-106/13 od 30.05.2013. godine) i Zakon o dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti u Brčko Distriktu BiH (broj: 01-02-310/14 od 25.06.2014. godine),
- i) Zakon o zaštiti lica sa duševnim smetnjama F BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 37/01) i Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti lica s duševnim smetnjama F BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 40/02),
- j) Zakon o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj: 46/04),
- k) Zakon o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima u Brčko Distriktu BiH („Službeni glasnik Brčko Distrikta“, broj: 0-02-022-2/06 od 25.01.2006.),
- l) Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata F BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 40/10),
- m) Zakon o zaštiti tajnih podataka BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 54/05 i 12/09),
- n) Zakon o zaštiti ličnih podataka BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/06) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 76/11 I 89/11),
- o) Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11 – prečišćeni tekst 49/06),
- p) Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14),

- q) Uputstvo o sadržaju obrazaca u sprovedbi Zakona o zaštiti lica sa duševnim smetnjama F BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 53/01),
- r) Politika i strategija za zaštitu i unaprjeđenje mentalnog zdravlja Bosne i Hercegovine 2012. - 2020. godine,
- s) Politika mentalnog zdravlja u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“, broj: 112/05),
- t) Strategija razvoja mentalnog zdravlja u Republici Srpskoj 2009. –2015. godine,
- u) Politika odbrambenog planiranja, broj: 06-03-3-728/09 od 16.01.2009. godine,
- v) Politika sistema za upravljanje personalom u MO BiH i OS BiH, broj: 10-02-3-3-5592/07 od 14.12.2007. godine,
- w) Politika saniteta i veterine MO BiH, broj: 11-03-29-2000/08 od 17.06.2008. godine,
- x) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji MO BiH, broj: 04-02-4045/06 od 28.07.2006. godine,
- y) Pravilnik o prijemu u vojnu službu, broj: 10-02-3-2635/14 od 08.07.2014. godine,
- z) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta civilnih lica na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, broj: 10-02-3-4377/10 od 05.10.2010. godine,
- aa) Pravilnik o učešću pripadnika MO i OS BiH u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu, broj: 07-02-3-4076/10 od 09.09.2010. godine,
- bb) Politika tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH, broj: 10-02-3-5627-1/08 od 27.06.2013. godine,
- cc) Program tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH "Perspektiva", broj: 10-02-3-1891-1/09 od 25.09.2013. godine,
- dd) Pravilnik o tranziciji i zbrinjavanju otpuštenog personala MO i OS BiH, broj: 10-02-3-1891-1-1/09 od 10.10.2013. godine,
- ee) Međunarodna klasifikacija bolesti, 10. revizija, poglavlje V - Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (F00-F99) i
- ff) Ostali propisi koji reguliraju ovu oblast.

II CILJEVI MINISTARSTVA ODBRANE I ORUŽANIH SNAGA BiH U OBLASTI ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE

Ciljevi u oblasti zaštite MZ i PSA su sljedeći:

- a) razvoj i unaprjeđenje mjera zaštite i očuvanja MZ i PSA pripadnika MO i OS BiH,
- b) izgradnja i razvoj odgovarajućih kapaciteta,
- c) podrška procesa selekcije kandidata za prijem u OS BiH,
- d) unaprjeđenje procesa klasifikacije kandidata za učešće u misijama kolektivne sigurnosti i misijama podrške miru i odabira kandidata za određene specifične dužnosti u OS BiH i, po potrebi, stručna pomoć i savjetovanje organa, službi i pojedinaca koji se bave odabirom i predlaganjem kandidata za razne specifične dužnosti u OS BiH,
- e) primjena preventivnih mjera zaštite MZ i PSA, uz korištenje najsavremenijih metoda i instrumenata iz ove oblasti, poštujući etički kodeks i kodeks psihologa,
- f) stručna pomoć i savjetovanje lica na komandnim dužnostima iz oblasti zaštite MZ i PSA,

- g) savjetovanje i priprema pojedinaca i jedinica OS BiH za operacije kolektivne sigurnosti i misije podrške miru i za zadatke sa povećanim rizikom (demineri, rukovaoci sa eksplozivom, rukovaoci specijalnih mašina i tereta i slično),
- h) ostvarivanje i održavanje veza sa porodicama i drugim bliskim osobama pripadnika MO i OS BiH, prije, u toku i nakon povratka iz operacija kolektivne sigurnosti i/ili misija podrške miru i međusobna razmjena dostupnih informacija o njihovom mentalnom zdravlju, problemima, željama i zahtjevima,
- i) trijaž i praćenje ponašanja pripadnika MO i OS BiH prije, u toku i nakon povratka iz operacija kolektivne sigurnosti i misija podrške miru,
- j) prevencija vanrednih događaja,
- k) saradnja i koordinacija sa zdravstvenim ustanovama, uključenim u oblast zaštite MZ i PSA,
- l) saradnja sa psiholozima oružanih snaga zemalja članica NATO i drugih partnerskih zemalja,
- m) praćenje naučno-istraživačkih i praktičnih dostignuća u ovoj oblasti i unaprjeđenje stručnih znanja i ličnih i profesionalnih kompetencija stručnog osoblja iz ove oblasti,
- n) realizacija naučno-istraživačkih projekata iz oblasti vojne psihologije, uz obavezu zadržavanja potrebne tajnosti vojno-psiholoških projekata,
- o) procjena i unaprjeđenje psihosocijalne klime i kvalitete međuljudskih odnosa u MO i OS BiH i
- p) obuka, kursevi i drugi vidovi usavršavanja u MO i OS BiH iz ove oblasti.

III PRINCIPI U OBLASTI ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE U MO i OS BiH

Osnovni principi u oblasti zaštite MZ i PSA u MO i OS BiH su sljedeći:

(1) Princip obaveznosti

Zaštita MZ i PSA pripadnika MO i OS BiH bazira se na principu obaveznosti, što znači da su svi nivoi komandi i jedinica OS BiH obavezni da preduzimaju preventivne mjere za praćenje stanja i zaštitu MZ i PSA svojih pripadnika i da pravovremeno obavještavaju stručna lica sanitetske službe i kapaciteta za zaštitu MZ i PSA u MO i OS BiH o svim eventualnim indicijama o pojavi problema u vezi sa mentalnim zdravljem pripadnika iz svog sastava.

(2) Princip jedinstva napora (djelovanja)

Provođenje Politike će pratiti jedinstvena podrška institucija Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona i općina, koja će se osigurati preko Ministarstva odbrane BiH i entitetskih i kantonalnih ministarstava zdravlja.

(3) Princip poštivanja zakonitosti

Provođenje Politike bazira se na poštivanju postojećih zakona, podzakonskih propisa i propisanih kriterija institucija Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona i općina.

Pored ove politike, MO i OS BiH će, u skladu sa odredbama Zakona o odbrani BiH, Zakona o službi u OS BiH i zakonima i podzakonskim propisima entiteta, kantona i općina u oblasti

zdravstvene zaštite, vlastitim podzakonskim propisima (pravilnicima, uputstvima, instrukcijama, odlukama i SOP-ovima) detaljnije urediti oblast zaštite MZ i PSA u MO i OS BiH.

Ovaj princip podrazumijeva i **princip jednakosti i pravednosti** u pristupu svakom pojedincu.

(4) Princip poštivanja naučnih metoda rada

Provođenje Politike bazira se na poštivanju naučnih metoda rada, uz korištenje najsavremenijih metoda i instrumenata iz ove oblasti, poštujući etički kodeks i kodeks psihologa.

(5) Princip ravnopravnosti

Svi pripadnici MO i OS BiH su, pod istim uvjetima definiranim pozitivnim zakonskim propisima, dostupni za provođenje ove politike, odnosno imaju ravnopravan status u pogledu dostupnosti oblika zaštite svog mentalnog zdravlja i psiho-socijalne asistencije, u slučaju potrebe.

(6) Princip transparentnosti

Informacije o sadržajima, toku i načinima implementacije Politike su, u skladu sa etičkim kodeksom i kodeksom psihologa, kao i odredbama Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH, dostupne svim pripadnicima MO i OS BiH, institucijama Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona i općina u oblasti zdravstvene zaštite, te specijaliziranim stručnim i naučno-istraživačkim službama iz ove oblasti.

(7) Princip povjerljivosti i tajnosti

Kod učesnika u realizaciji sadržaja Politike razvijat će se uzajamno povjerenje u pravilnost radnji i postupaka koje realiziraju, uključujući primjenu etičkog kodeksa i kodeksa psihologa u pristupu i čuvanju podataka o asistiranim licima (korisnicima), kao i u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH.

(8) Princip materijalne podrške

Ovaj princip podrazumijeva blagovremeno planiranje i osiguranje neophodnih finansijskih i drugih materijalnih preuvjeta za realizaciju sadržaja Politike, a što će se osigurati kroz Sistem planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja (SPPBI) MO i OS BiH, donacijama ili na drugi način.

IV METODE ZAŠTITE MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHO-SOCIJALNE ASISTENCIJE U MO i OS BiH

Metode zaštite MZ i PSA u MO i OS BiH su:

- a) **Osnovne metode zaštite** – realiziraju se u kapacitetima za zaštitu MZ i PSA u MO i OS BiH i realiziraju se isključivo od vojnih psihologa,
- b) **Specijalističke metode zaštite** – realiziraju se u zdravstvenim ustanovama.

V NADZOR, NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI

1. Nadzor nad implementacijom Politike

Ministar odbrane Bosne i Hercegovine i zamjenici ministra odbrane, u okviru svojih nadležnosti, vrše nadzor nad svim aspektima implementacije Politike i daju direktive za njeno ažuriranje.

2. Odgovornosti struktura odbrane

Sektor za upravljanje personalom, u saradnji sa Sektorom za politiku i planove, izrađuje Politiku, osigurava usklađenost iste sa usvojenim politikama u odbrambenom sistemu BiH i zahtjevima NATO inteoperabilnosti, implementira Politiku i izrađuje dokumente za njenu provedbu, te osigurava pregled i ažuriranje Politike.

Ostale organizacijske jedinice Ministarstva odbrane i Zajednički štab Oružanih snaga BiH učestvuju u razvoju Politike, implementiraju Politiku i, u skladu sa svojim nadležnostima i odgovornostima, izrađuju dokumente za njenu provedbu, te učestvuju u pregledu i ažuriranju Politike.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

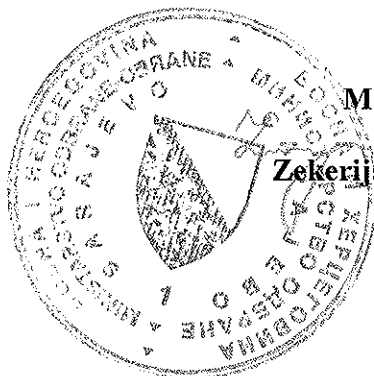
1. Ažuriranje Politike

Ministarstvo odbrane BiH će pratiti primjenu i provođenje utvrđene Politike u MO i OS BiH, u skladu sa zakonskim i podzakonskim ovlaštenjima i odgovornostima iz svoje nadležnosti i, po potrebi, vršiti usklađivanje i ažuriranje iste.

2. Stupanje na snagu

Politika stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 10-33-2-3891-5/14
Sarajevo, 20.10.2014. godine

MINISTAR

Zekerijah Osmić, dipl. oec.